

Proměny krajiny

Učím se o místě, kde žiju.

www.regionálníucebnice.ricany.cz

Chce to nadhled.

.....
Podepiš si mne!

mu
ze
um

Proměny krajiny

LIDI I KRAJINA KOLEM SE MĚNÍ. CO ZŮSTÁVÁ?

Jak dobře znáš svoji rodinu, spolužáky, svoje okolí?

Po roce 1989 se začalo městečko Říčany rychle rozrůstat, během 20 let přibýlo k původním 10 000 dalších 5 000 obyvatel. Do Říčan se stále stěhují další rodiny, v roce 2019 bylo vyhlášeno jako „nejlepší místo k životu“ v žebříčku Index kvality života. Souhlasíte s tímto označením?

Kdy se přistěhovala do Říčan vaše rodina? Proč zrovna do Říčan?

Teenageři mezi lety 1920 a 1950 dobře věděli, kudy se vydat k vodě nebo na třešně, kam vede která polní cesta.

Jak daleko jezdíte na kole nebo dojdete pěšky? Jaká je vaše oblíbená trasa a kde se zastavujete?

Tato místa můžete zaznamenat do pocitové mapy a porovnat je s oblíbenými místy pamětníků na:

www.regionalniucebnice.ricany.cz

Co myslíte, budou vaše oblíbená místa existovat, až budete dědečky a babičkami vy?

Poznááte Jureček? Říčany s rozsáhlými lesy a přírodním koupalištěm byly od 30. let 20. století oblíbeným výletním cílem Pražanů. Koupaliště vzniklo v údolí, kde před třicetiletou válkou stávala vesnička Přestavky.

Dnešní okolí Říčan je mozaikou staré kulturní krajiny (alejí, sadů a luk), přírody, moderních rodinných domů, průmyslových areálů a nové divočiny (např. v okolí nedostavěné věznice). Jak dobře znáš svoje okolí?

Věděli byste, kam jít...

- na třešně nebo hrušky
- do lesa na borůvky nebo maliny
- v lese pro pitnou vodu
- koupit čerstvé mléko či tvaroh ze dvora se venku vykoupat
- na lusky, mák nebo kukuřici
- na skateboard nebo brusle
- na pumptrack

Najdete další rybník?

Říčansko bylo ještě v polovině 20. století zemědělským krajem, jen v Radošovicích blízko Jurečku stály prvorepublikové vily.

Kde bydlíte vy? Co bylo na místě vašeho domu před 20 nebo 70 lety? Prozkoumejte okolí svého domu nebo školy v aplikaci stormap Vývoj krajiny na Říčansku.

Až do 30. let tu bylo jen náměstí a pár okolních ulic. Nové domy postavila místní firma pana Větrovce pro řemeslníky a úředníky dojíždějící do Prahy. V 70. a 80. letech si lidé stavěli svépomocí např. řadové domky blízko Fialky a bytovky v Radošovicích. Panelové bytové domy byly postaveny v souvislosti s výstavbou plánované věznice. Po roce 1989 začala výstavba celých nových částí města s rodinnými domy na místě luk, sadů a polí.

Představ si, že by přišel příkaz, že máte váš majetek odevzdat a z domu se vystěhovat. Co bys dělal/a?

O co bys opravdu nerad přišel?

dům auto počítač mobil zahrada bazén jiné:

„Když přišli komunisti pro koně, v Pacově se zvonilo ve zvoničce jako při požáru nebo při pohřbu. Já jsem naše koně a úplně nové stroje odevzdat nechtěl, bylo mi tehdy šestnáct.“ (Josef Corn).

Na Říčansku hospodařilo ještě po válce 60 selských rodin. Volby ale v 50. letech vyhráli komunisti a začala **kolektivizace**. Také v Říčanech vzniklo jednotné zemědělské družstvo (JZD) a všichni sedláci museli odevzdat majetek, stroje, koně i krávy. Ten, kdo odmítal, byl ke vstupu do JZD donucen.

Jak zlomit nepoddajného sedláka? Nejprve mu komunisté předepsali vysoké povinné odvody mouky, mléka, masa apod. Syna mu vzali za trest na vojnu k PTP (pomocným technickým praporům), nedovolili mu zaměstnat pomocníky. Když to sedlák nebyl schopen splnit, byl obžalován ze sabotáže a uvězněn. Rodina byla vystěhována a byl jí zakázán pobyt v okrese. Děti nesměly vystudovat. Násilným **vystěhováním** bylo v letech 1951–1954 postiženo v Československu na **4 000 selských rodin**, tedy 15 000–20 000 rodinných příslušníků. Vzpomínky na 50. léta na Říčansku najdete na www.regionalniucebnice.ricany.cz.

Jaký příběh se vypráví ve vaší rodině? Patřily vám sady a pole v okolí Říčan nebo jinde?

Byla jsem na tom Strašíně v době, když se rozorávaly meze a odváděl se dobytek z těch statků. To kvičení a bučení toho dobytka, když ho tahali z těch chlvů, to bylo příšerný. Babička seděla, modlila se, dědeček seděl, koulely se mu slzy...

(Marie Kheilová *1940)

Po roce 1989 byl ukradený majetek a pole vráceny v restitucích. Ne každá rodina se ale mohla nebo chtěla k hospodaření po 40 letech vrátit. **Jaké je dnes nejčastější zaměstnání u rodičů ve vaší třídě?**

manažer programátor úředník dělník v továrně železničář farmář právník jiné:

Kdo hospodaří dnes na poli, které je blízko vašeho domu? Zjistíte to v mapové databázi <http://eagri.cz>.

Na většině půdy v ČR dnes velké firmy používají těžké stroje, chemické postřiky a hnojiva. Při nákupu potravin musíme pozorně vybírat, pokud chceme podpořit zemědělce, kteří hospodaří odpovědně.

Když nakupuju, vybírám si potraviny, které jsou:

kvalitní levné místní zdravé čerstvé

Můžeme ovlivňovat svoje okolí, i když nejsme sami politici nebo zemědělci?

Obce mohou obnovovat polní cesty, zakládat kvetoucí trávníky, vysazovat stromy, nebo budovat místa, kde se lidé mohou setkávat a trávit volný čas. Díky projektům participativního rozpočtování (Překvapte Říčany) a žákovského zastupitelstva mění sami občané i studenti své okolí.

Jaký nápad máš ty? Kde to potřebuje zpestřit nebo oživit?

„Obnovili jsme polní cestu do Světic, aby mohla děcka jezdit do školy na kole. Co tady na vesnici pro kluky, kterým je 15? Napadl nás pumptrack.“ (starosta Tehova David Hlouch)